

Day for
Change

What will you do
to change the world today?

OUR NEW ECONOMY

Workshop Wereldburgerschap, Duurzaamheid en Ondernemen

Waarom en hoe?

LIO dag

27 maart 2023

Day for Change

OUR NEW ECONOMY

Even voorstellen

Joris Tieleman

Senior Econoom

Stichting Our New Economy (ONE)

Marjan Duursma

Coördinator Educatie

Stichting Day for Change

Day for
Change

Wat doen we bij Day for Change?

- Duurzame economische ontwikkeling
- Vormen van een nieuwe generatie wereldburgers

Gastlessen en
workshops
voor
leerlingen en
docenten

Day for
Change Actie:
zélf duurzaam
ondernemen

Lesmateriaal
Nieuwe
Economie
i.s.m. Our
New Economy

Wat doen we bij Our New Economy?

- Vormen van een nieuwe generatie economen en bedrijfskundigen
- Economie = meer dan alleen markt en geld

Pluriforme
economische
theorie en
methoden

Open gesprek
over
diversiteit van
waarden

De echte
economie in
de klas

Day for Change

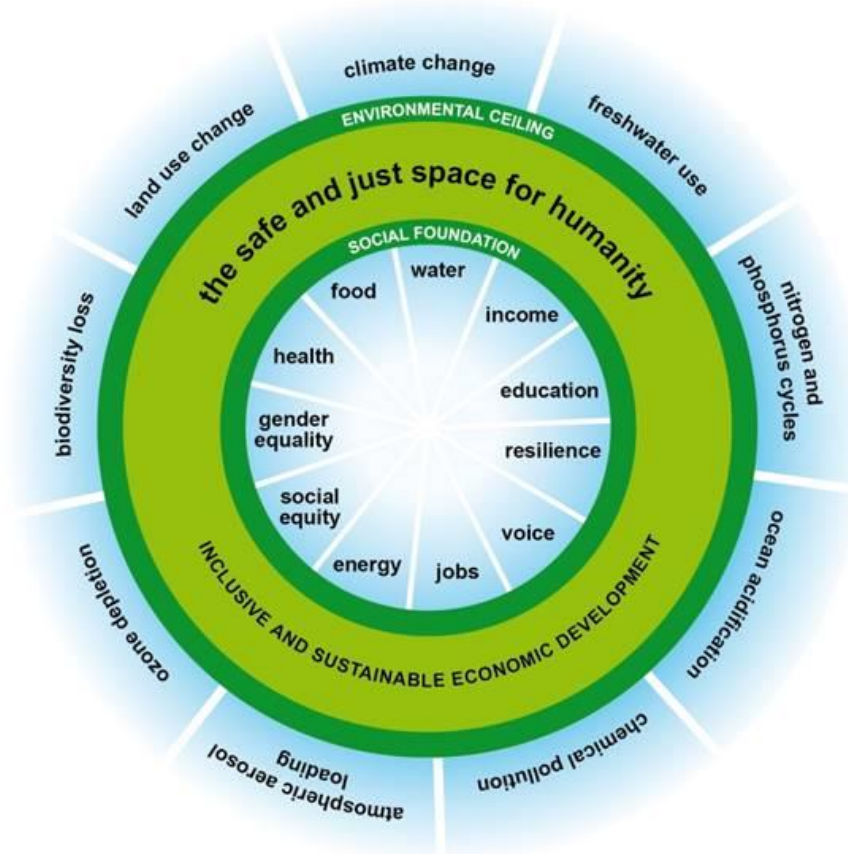
Er is veel aan de hand in de wereld

Day for
Change

Alles is met elkaar verbonden

Basis: besef dat mensen onderdeel zijn van een groter geheel

Day for
Change

The business of business is...

The only corporate social
responsibility a company has is to
maximize its profits.

— *Milton Friedman* —

= financiële waarde

Day for
Change

Economische groei

Huidig economisch systeem → economische groei

- Welvaart
- Verbetering levensstandaard

Maar ook:

'externe effecten'

Sociale en ecologische schade die *niet* door bedrijf of consument wordt betaald

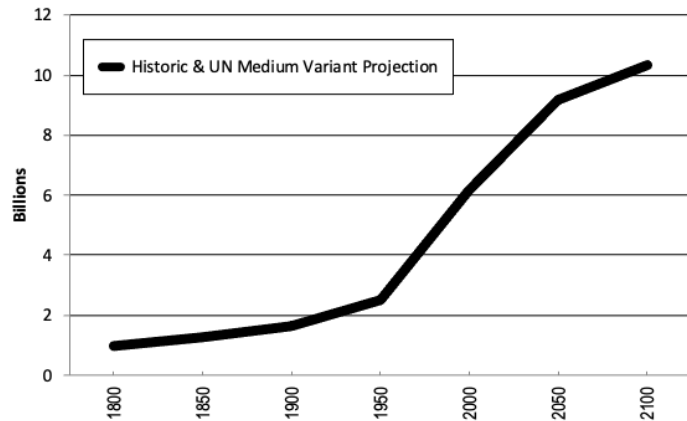

Day for Change

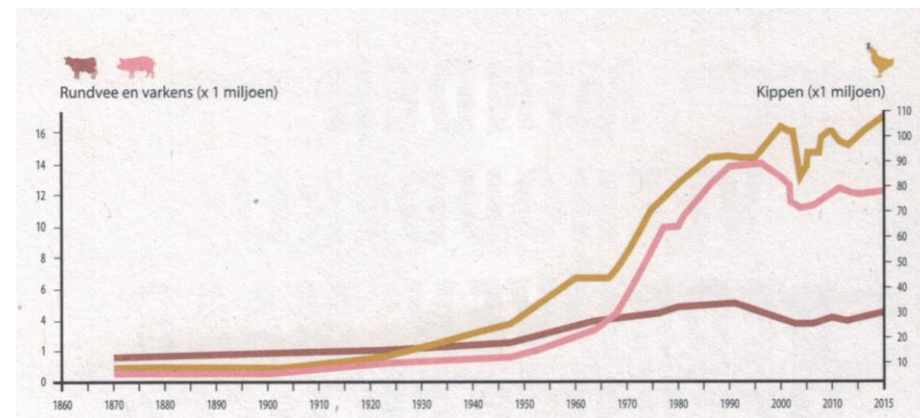
Empty World vs Full World*

World Population: 1950 - 2100
ESTIMATES & PROJECTIONS

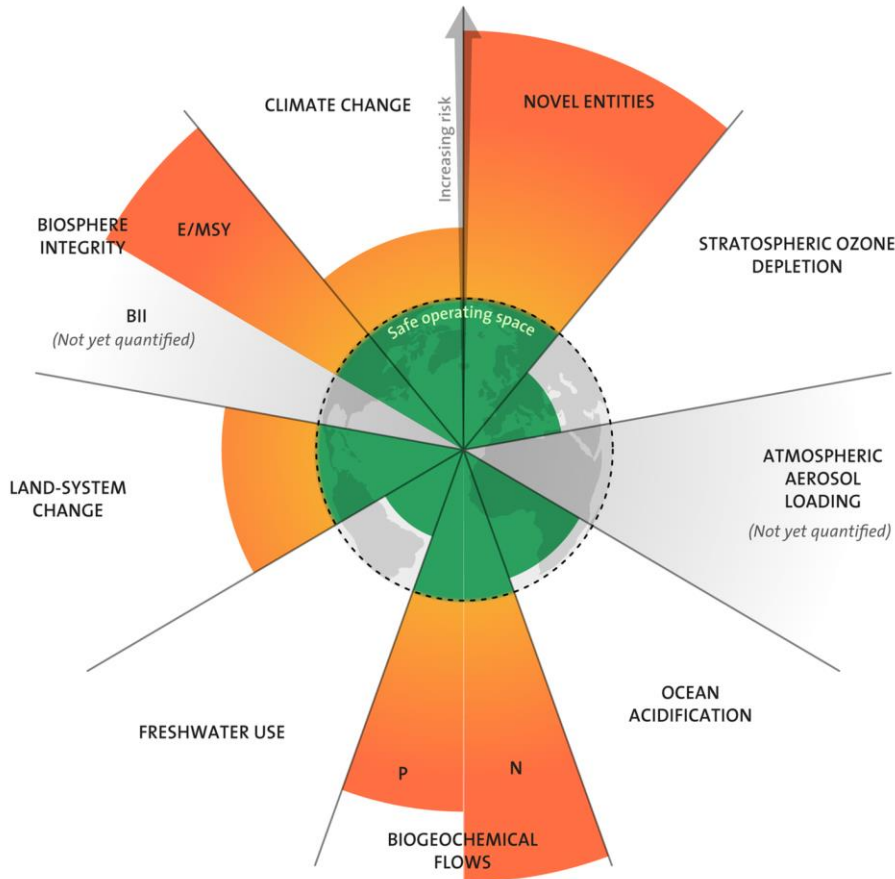
Sources: United Nations World Population Prospects, 2022 & US Census Bureau

Figure 1

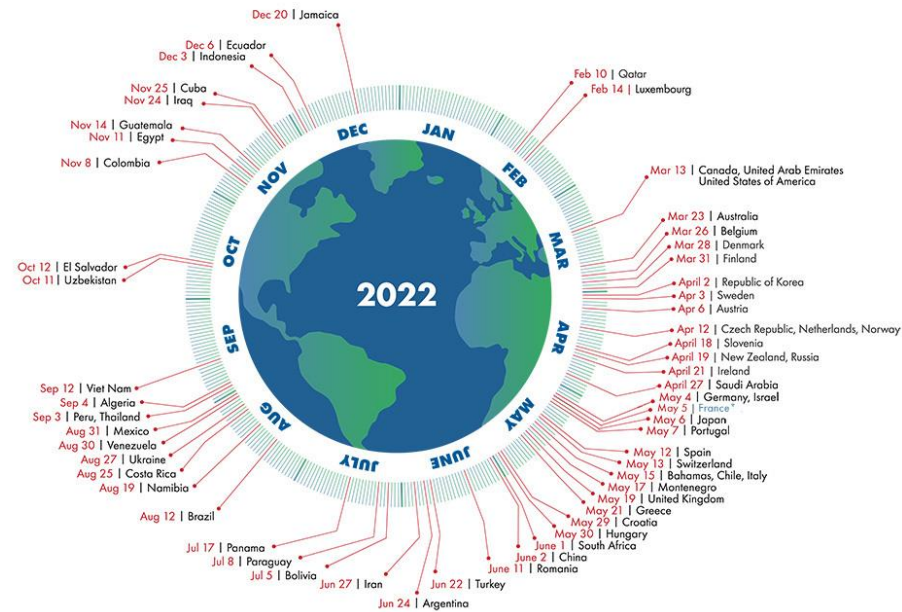
* *Steady-State Economics. Herman Daly (1977)*

De grenzen van de planeet *(this is science)*

Country Overshoot Days 2022

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

For a full list of countries, visit overshootday.org/country-overshoot-days.

*France Overshoot Day updated April 20, 2022 based on nowcasted data. See overshootday.org/france.

Source: National Footprint and Biocapacity Accounts, 2022 Edition
data.footprintnetwork.org

Day for Change

Grenzen aan de ongelijkheid *(financials & assets)*

2018

REWARD WORK, NOT WEALTH

To end the inequality crisis, we must build an economy for ordinary working people, not the rich and powerful.

www.oxfam.org

“Richest 1 percent bagged 82 percent of wealth created last year - poorest half of humanity got nothing.”

2023

SURVIVAL OF THE RICHEST

How we must tax the super-rich now to fight inequality

“Since 2020, the richest 1% have snatched-up almost twice as much as the rest of the world combined.”

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Day for
Change

Grote zorgen, maar..... geen activisme in het onderwijs

We kunnen geen activisme
bedrijven

of ideologie verspreiden in de
klas

Day for Change

Opdracht: Wie kan/moet het klimaatprobleem oplossen?

- 1) *Wie heeft de grootste rol?*
- 2) *Wat kan elke partij doen?*

- De overheid
- Bedrijfsleven
- Consumenten/burgers

Day for
Change

Wie kan/moet het oplossen en hoe?

Consumenten/ burgers:

uitgaven, stem,
sociale norm

Bedrijven:

organisatie,
leveranciers,
productieproces,
klanten,
aandeelhouders

Overheid:

wet- en
regelgeving,
beleid,
subsidies

Day for Change

Wat betekent dit voor het onderwijs?

Jongeren: bewustwording -> gedrag en keuzes hebben invloed

Bewustwording geeft handelingsperspectief

Er zijn **drie knoppen** waar we in het onderwijs aan kunnen draaien:

- Kennis
- Vaardigheden
- Houding

Day for Change

Niet alleen voor de toekomst van de aarde

- Kansen in ondernemerschap!
- Jongeren zullen op de arbeidsmarkt merken dat het bedrijfsleven duurzaamheid heeft omarmt. Het is 'good business'
- Kennis van – en inzicht in duurzaamheid versterkt hun positie op de arbeidsmarkt

Day for
Change

Ons aanbod

Lesmateriaal
Nieuwe
Economie
i.s.m. Our
New Economy

Day for
Change Actie:
zélf duurzaam
ondernemen

Lesbrieven Nieuwe Economie in het VO

MEDE MOGELIJK
GEMAAKT DOOR

GOLDSCHMEDING
FOUNDATION
MENS • WERK • ECONOMIE

- Lesmateriaal -> leerlingen kritisch laten nadenken
- Thematisch rondom Nieuw Economische thema's (1 lesuur)
- Nu 5 lessen beschikbaar, 1ste gratis, elk kwartaal komt er 1 bij

ECONOMIELES .

havo/vwo – bovenbouw

Waardevol werk

In de lesbrief 'Waardevol Werk' leren leerlingen kritisch na te denken over de waarde van werk, hoe werk is veranderd in de tijd en wat dit betekent voor hun toekomst. Daarnaast ontdekken ze wat werk voor henzelf betekent.

KOOP – € 10,00

havo/vwo – bovenbouw

Echte prijzen

Echte prijzen zorgen ervoor dat bedrijven veel transparanter moeten opereren en dat er extra betaald kan worden voor sociale en ecologische waarde. In deze lesbrief leren de leerlingen hoe echte prijzen inzicht geven in de ecologische en sociale kosten en daaronder liggende problemen.

KOOP – € 10,00

havo/vwo – bovenbouw

Hoe (zo) circulair?

Grondstoffen zijn eindig, terwijl het gebruik stijgt door toenemende productie en bevolkingsgroei. Dit heeft grote impact op bestaande ecosystemen. Nederland wil toe naar een Circulaire Economie, maar wat houdt dat in? En hoe kunnen producenten en consumenten hieraan bijdragen?

KOOP – € 10,00

havo/vwo – bovenbouw

Groei en indicatoren

In deze digitale lesbrief staat het begrip groei centraal. Waarom moet de economie groeien en hoe kunnen we dat het beste meten? Leerlingen leren kritisch nadenken over het concept groei en worden uitgedaagd hun standpunt hierover goed te beargumenteren.

KOOP – € 10,00

havo/vwo – onderbouw

Wat is (van) waarde?

In deze lesbrief gaan we aan de slag met het begrip 'waarde' in de economie. Wat verstaan we onder (economische) waarde, en wat vindt de leerling zelf belangrijk? De leerling leert verschillende perspectieven op economie herkennen en vergelijken en het onderscheid tussen financiële, sociale en ecologische waarde beschrijven en beoordelen.

KOOP – € 0,00

Online (docent én leerling)

Plug & Play
(korte handleiding)

Theoretisch
kader

Materiaal ook
'offline'

Wat is (van) waarde? 1 van 6 lessen afgerond (16%) Cursus ver...

Docent ^

- Docentenhandleiding
- Lesondersteuning – presentatie**
- Theoretisch kader
- Opdrachten als werkblad (PDF)
- Presentatie als PDF

Leerling v
4 lessen

Lesondersteuning – presentatie

In deze lesbrief gaan we aan de slag met het begrip 'waarde' in de economie. Wat verstaan we onder (economische) waarde, en wat vind jij belangrijk?

Presentatie aan de klas (digibord of beamer)

Wat is (van) waarde?

one
OUR NEW ECONOMY

Day for Change

ECONOMIELES .nu

Afwisselende opdrachten gericht op kritisch denken

Waar betaal je wel/niet voor?

Opdracht 2

Waar heb je voor betaald?

- a. Weet je nog wat je hebt betaald voor jouw kledingstuk? (Je mag ook schatten)
- b. Welke kosten zitten niet in deze prijs verwerkt?

Day for Change

Day for Change Actie

- **Ondernemende vaardigheden**
- **Duurzaam denken en doen**
- Leren omgaan met **geld**
- Praktisch **wereldburgerschap**
- **Winst** voor ondernemende mensen
in ontwikkelingslanden
- **Flexibel**, op maat
- in 6-9 weken of projectweek
- **Werkboeken** en handleiding
- **Microkrediet**
- **Vmbo, havo/vwo, TTO**
- 12 t/m 16 jaar

Day for Change

Evidence-informed leren

4 kenmerken voor breed, effectief en duurzaam ondernemerschapsonderwijs:

- leren door te doen
- authentieke opdracht met meerdere oplossingen: eigen creativiteit en keuzes
- creëren van meerwaarde (3Ps)
- resultaat is een product of dienst met waarde voor een ander (= verkoop)

Zie Gulikers, J., Baggen, Y., Lans, T. en Christoffels, I. (2019) 'Leren voor breed ondernemerschap'
Duursma, M. (2019) 'Jong geleerd, een verkenning van duurzaam ondernemerschapsonderwijs in het VO'.

Opzet Day for Change Actie

Gastlessen

Gastlessen in de klas over Wereldburgerschap/Eigen Geld en Duurzaam Ondernemen

Plan maken

In groepjes brainstormen, marktonderzoek doen en ondernemingsplan uitwerken m.b.v. werkboek

De pitch

Ondernemingsplan presenteren voor een jury en microkrediet ontvangen

Uitvoering

Marketing, productie en verkoop van duurzaam product (of dienst)

Afsluiting

Reflectie en leeropbrengst voor leerlingen; financiële winst voor ondernemende mensen wereldwijd

Day for Change

Planet

- Praktisch kennismaken met circulaire economie en de SDG's
- Circulair denken
- De waarde van materiaal ervaren

Heerlijke taart van afgekeurd fruit

Day for Change

People

- Keuzes als consument en producent (inkoop)
- Oplossen maatschappelijke problemen door sociaal ondernemen

Day for
Change

Winst voor projecten

AFLATOJUN
INTERNATIONAL

Day for
Change

Voorbeeld van een bedrijfje: Picknets

PICKNETS
- DAY FOR CHANGE -

Day for
Change

ECONOMIELES . nu

one
OUR NEW ECONOMY

Vragen?
Bedankt voor jullie aandacht!

Meer weten? Op zoek naar inspiratie?

www.dayforchange.nl

www.ourneweconomy.nl

www.economieles.nu

marjan@dayforchange.nl
joris.tieleman@ourneweconomy.nl

